

la ciutat dels dies

Lluís Meseguer

Castelló literari

Fa uns dies, mentre estàvem compartint en una aula de la Universitat Jaume I, una sessió sobre l'exili, em va vindre a la ment un dels millors poemes escrits mai sobre la ciutat de Castelló de la Plana, escrit per l'exiliat Diego Perona, titulat *Noche en mi Plana*, i recitat des de l'exili per Ràdio Moscou i l'emissora Pirenaica, segurament en una nit de desembre de fa setanta anys. Enyorava la ciutat «con vestido de brisa rosa escarlata / que bordan los luceros / con las turquesas agujas de Santa Agueda. / Donde el Mijares exprime / la dulce naranjada / de su pecho de madre...»

El poema de Perona el vaig publicar, fa ara vint anys, dins el meu llibre *Castelló literari*. I per un instant,

les pàgines d'eixa enciclopèdia local, que em té content i crític amb la celebració o l'excusa del temps passat, revelen la necessitat d'escoltar, criticar i afegir-hi tot allò que la ciutat ha creat o sobre ella s'ha creat des de fa vint anys: la mirada exterior, la caracterització popular, el creixement de la ciutat des de l'Edat Mitjana, el Renaixement, Barroc, el Romanticisme i la Modernitat. I les arts i l'espectacle, la comunicació i l'ensenyament...

Celebració especial

Així que celebrem ara l'aniversari d'un llibre que, com tots, escrivim entre tots. Amb dos textos del temps que van entre la collita del safrà i la de les mandarines. El primer, de l'il·lustrat castellonenc José March Borràs (1791), diu així: «Un Sa-

«Les pàgines d'eixa enciclopèdia local revelen la necessitat d'escoltar, criticar i afegir-hi tot allò que la ciutat ha creat o sobre ella s'ha creat des de fa vint anys»

cristán de la Habana, / que viene muerto de frío, / dice, que un Índio bravío / remendaba una Sotana: / en Castellón de la Plana / no hay este año azafrán, / y el Rey de Pastrapatan, / con firmas del Rey Asuero, / le disputa a un peluquero / los Estados de Milán.» I l'altre text que em ve a la ment és obra del puntual visitant infantil de la Plana, Manuel Vicent, l'autor de la Vilavella, que recordava (traduït del castellà): «Quan a casa es cobraven les primeres mandarines, ma mare em portava a Castelló en el cotxe de línia a comprar-me sandàlies [...] i final del recorregut la ciutat m'havia ofert la profunda olor de les draperies, la dolçor podrida d'alguns albellons, el perfum d'aire tancat de les botigues, la ferida que les sabates m'havien format ja en el taló al voltant del migdia.»

Exacte: el desembre dels camins de cada dia, també els dels exilis, sense les veus dels quals la ciutat no és sencera ni universal. ≡